

גם ילדים עם דיסלקציה ולקויות למידה יכולים להצליח בבגרויות

ד"ר רותם מילר

26/05/2021

קטגוריה - בגרויות, בלוגים, חינוך כללי, עמוד הבית מיוחד, עמוד הבית סטריפ עכשיו

זמן קריאה: 3 דקות

תלמידים עם דיסלקציה ולקויות למידה מגיעים למבחני הבגרות מנקודת פתיחה נמוכה ביחס לתלמידים האחרים. אנחנו ההורים יכולים לספק להם את התמיכה הרגשית והלימודית ולסייע להם להתמודד ולהגיע לקו הגמר

בימים אלה עשרות אלפי תיכוניסטים ניגשים לבחינות הבגרות. בחינות המסמלות את שיא הלמידה בבית הספר ומסכמות 12 שנות לימוד. מדובר בתקופת לימודים אינטנסיבית שמי שיצליח לעבור אותה ויקבל את התעודה הנכספת יקבל גם כרטיס כניסה למוסדות להשכלה גבוהה ולשוק העבודה. בחינות הבגרות הן כלי ליצירת סטנדרטיזציה אך מגוון התלמידים כל-כך רב ולא לכולם יכולות דומות.

על פי הסטטיסטיקה הבין-לאומית כחמישית מתלמידי ישראל הם בעלי דיסלקציה ברמה משתנה. לא פלא שרבים מהם חווים מתח, חשש והרגשת כישלון באופן מועצם מתלמידים אחרים.

אך בעזרת תמיכה נכונה רגשית ולימודית הם יוכלו לצלוח את תקופת הבגרויות, למצות את הפוטנציאל שלהם, לעבור את הבחינות בהצלחה ולקבל את כרטיס הכניסה לעולם הבוגרים כמו כולם.

מגיעים עם פער לימודי ופגיעה בדימוי העצמי

כדי לעזור לתלמידים ולסייע להם יש להבין תחילה את המקום שבו הם נמצאים. התיכוניסטים, בעלי הדיסלקציה ולקויות למידה אחרות שנבחנו היום, עברו מסע של כמעט 12 שנים בו הם התמודדו יום יום עם הלוקויות שלהם. במהלך השנים חלקם ספגו עלבונות הן מצד המורים, החברים ואפילו מצד ההורים שהשפיעו על הדימוי העצמי שלהם וגם על המוטיבציה. לאורך תקופת הלימודים חלקם לא קיבלו את התמיכה הנכונה שהגיעה להם, אם בגלל חוסר משאבים או בגלל חוסר ידע וחלקם קיבלו תמיכה שלא הייתה מספקת. כך שהיום, חלקם מגיעים לקו הגמר עם פער לימודי גדול ועם פגיעה בדימוי העצמי. ואם נוסיף לכך את השלכות הלמידה מרחוק בשנת הקורונה נוכל להניח שתלמידים אלה נמצאים בנקודת פתיחה נמוכה מתלמידים שאינם בעלי דיסלקציה ולקויות למידה אחרות.

שלוש החזיתות שאיתם התלמידים מתמודדים בזמנית

החזית הראשונה – הרגשית. התלמידים יכולים להיות הרבה יותר לחוצים, חלקם לא יודעים כיצד להתמודד עם המצב, חלקם מרגישים שהם לא מסוגלים וחלקם מרגישים אשמה על מצבם לאחר שלאורך השנים אמרו להם שהם לא מתאמצים מספיק, שהם מתעצלים וכד', וזאת למרות שבפועל הם נאלצים להתאמץ יותר מאחרים. חלקם לצערנו הפנימו את המסר שהם לא מספיק טובים ולא עושים מספיק כדי להצליח ובעקבות כך חווים חרדות ומרגישים ייאוש.

החזית השנייה – החברתית. חלק מהתלמידים משלמים מחיר חברתי כבד בגלל הצורך להשקיע בלימודים שעות רבות מעבר למה שתלמיד שאין לו לקויות למידה משקיע. פענוח הטקסטים הרבים גוזלים זמן רב שבא על חשבון המפגש עם החברים. ובגיל הנעורים המעמד החברתי והשתייכות לקבוצת השווים קריטיים לבניית הדימוי העצמי שלהם.

החזית השלישית – הלימודית. כאן ההתמודדות ארוכת השנים עם דרישות המערכת נותנות את אותותיהן. כדי לקבל את ההתאמות במקצוע מסוים על התלמידים להיבחן פעמיים בכל מבחן. כלומר, פעם אחת בכתב ופעם אחת בעל פה. לבסוף ועדת ההתאמות תכריע על פי הפערים בין תוצאות המבחנים האם הילד זכאי להתאמות. ילדים שצריכים. להוכיח למערכת החינוך בכל פעם מחדש כי הם זקוקים להתאמות מגיעים לקו הגמר פגועים ומותשים.

כיצד ההורים יכולים לעזור

אחרי שהבנו עם מה מתמודדים הילדים לאורך השנים נוכל לכוון את העזרה שלנו ולתת את התמיכה במקומות הנכונים. ישנן כמה אפשרויות:

להיות הורה מאמן – להדריך את הילד, לא לפתור במקומו את השאלות, אלא לתת לו כלים.

לעזור בארגון הזמן – אם יש קושי בארגון הזמן, מומלץ להכין לוח זמנים עם חלוקת משימות יומית.

לאפשר את הלמידה במובן הפיזי – לתת לילד את המקום השקט בבית, לספק לו את האמצעים הטכנולוגיים ולתת תמיכה רפואית אם נדרש.

לאפשר את הלמידה במובן הרגשי – להוריד מהילד את העול הכבד שיש עליו ולהסביר לו שזה לא באשמתו שיש לו לקות למידה ושהמערכת לא מספיק תומכת. אם ההורים יאמינו בילד ויגידו לו שהוא מסוגל הוא יצליח להתמודד איתה. כמו כן חשוב להיות בשבילו כשהוא צריך, לשבח את החוזקות שלו, לתמוך בו ולאפשר לו להצליח, בדרכו.

כיצד שימוש בטכנולוגיה מסייעת יכולה לעזור

הלמידה לבחינות הבגרות מצריכה קריאה רבה של חומרי לימוד, ישנם אמצעים טכנולוגיים שיכולים לסייע לתלמידים להגיע לידע בקלות יחסית ולהפגין אותו בלי לגזול זמן רב.

לדוגמה, שימוש בתוכנות הקראה באמצעות טאבלט או מחשב, הופכים את הלמידה דרך קריאה ללמידה דרך שמיעה. זו בדרך כלל דרך קלה יותר ומתאימה יותר לילדים עם דיסלקציה ולקויות למידה אחרות. כמו כן, ניתן להשתמש באפליקציות שעוזרות לארגן את החומר ומנגישות חומרי לימוד. באמצעות הטכנולוגיה ניתן להקליט את השיעור ולהאזין לו בזמן אחר כאשר התלמיד יותר נינוח. וכדי לחסוך את ההתמודדות עם ההעתקה מהלוח ניתן להשתמש בצילום.

אך הטכנולוגיה לבדה לא מספיקה, על ההורים והמורים ללמד את הילדים להשתמש בכלים בצורה נכונה כדי שהלימוד יהיה אפקטיבי.

לסיכום, תקופת הבגרות מאתגרת את כלל תלמידי ישראל אך את התלמידים עם דיסלקציה ולקויות למידה אחרות אף יותר. אלה, על אף העזרה והתמיכה, צריכים לעבוד קשה יותר מהילדים האחרים. עלינו להעריך אותם על כך, לשבח את המאמץ שהם עושים ואת דרך ההתמודדות שלהם כדי שיעברו את הבחינות בהצלחה וללא פגיעה רגשית.

הכותבת היא פסיכולוגית קלינית מומחית ומייסדת עמותת "קול קורא" למען ילדים עם דיסלקציה ולקויות למידה